

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

تأثیر سکوت در انعقاد و ایجاد عقد

تألیف
حسن جعفری

انتشارات قانون یار

۱۳۹۶

سروشانه	:	جعفری، حسن - ۱۳۵۹
عنوان قراردادی	:	ایران. قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور	:	تأثیر سکوت در انعقاد و ایجاد عقد/ تالیف حسن جعفری.
مشخصات نشر	:	تهران: انتشارات قانون، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	:	۱۰۴ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۸۷۹۶-۱۵-۲
موضوع قهقرست نویسی	:	فیبا
پاداشت	:	کتابنامه.
موضوع	:	سکوت(حقوق)-- ایران
موضوع	:	Silence (Law)-- Iran
موضوع	:	قراردادها -- ایران
موضوع	:	Contracts -- Iran
موضوع	:	حقوق مدنی -- ایران
موضوع	:	Iran -- Civil rights
موضوع	:	قانون مدنی -- ایران
موضوع	:	Civil law -- Iran
ردہ بندی کنگره	:	KMH۸۵/ج۷۲۲ ۱۳۹۶
ردہ بندی دبوبی	:	۵۵۰۲/۳۴۶
شماره کتابشناسی ملی	:	۴۷۰۴۴۳۴

انتشارات قانون پاک

تأثیر سکوت در انعقاد و ایجاد عقد

تألیف: حسن جعفری

ناشر: قانون یار

ناظرفنی: محسن فاضلی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۹۶-۱۵-۲

مرکز پخش: تهران. میدان انقلاب. کارگر جنوبی. خ روانمehr. پ ۱۵۲

۰۲۱۶۶۹۷۹۵۲۶ ۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹

فهرست مطالب

۷	مقدمه
۹	فصل اول
۹	کلیات پژوهش
۳۷	فصل دوم
۳۷	بررسی شیوه های ابراز اراده برای انعقاد عقد
۶۷	فصل سوم
۶۷	بررسی موارد دلالت سکوت و آثار آن نسبت به قرارداد و معاملین
۹۷	منابع و مأخذ

در بیان کلی و در اصل سکوتی که شخص ساکت در حین انعقاد عقد می کند تاثیری بر روابط حقوقی وی ندارد و نمی تواند مبرز اراده وی باشد و منجر به انعقاد عقد گردد. برخلاف آنچه که در ابتدا به نظر می رسد در خصوص نقشی که سکوت و تاثیر آن در زندگی روزمره افراد دارد، سکوت در مواردی خاص به صورت استثنایی دلالت بر اراده ضمنی شخص ساکت دارد. این موارد را اکثر فقهاء و حقوقدانان در مباحث اعلام اراده پذیرفته اند ولی موارد آن محدود به مواردی خاص و معین می باشد. یکی از موضوعات مهم حقوقی «اراده» و تاثیر آن در اعمال حقوقی است، به طوری که وجه تمیز دو مفهوم «عمل حقوقی» و «واقعه حقوقی» وجود اراده در اعمال حقوقی است. اظهار و اعلان اراده و اشکال گوناگون آن از مباحثی است که در این حوزه مطرح می شود. در میان انحصار مختلف اعلان اراده مانند بیان لفظی، نوشته و اشاره، «سکوت» نیز به عنوان یکی از این طرق مورد بحث قرار گرفته است. اراده حقوقی متشکل از ایجاب و قبول می باشد. از آنجایی که سکوت چیزی جز عدم نمی باشد، سکوت تنها می تواند با احراز شرایط، دال بر قبول باشد نه ایجاب، چرا که ایجاب امر وجودی است و اعلان آن بوسیله امر عدمی محال است. همچنین به عنوان یک قاعده کلی مورد قبول فقهای امامیه، می توان بیان داشت که سکوت محض که همان سکوت بدون وجود قرینه همراه و متناسب است، وسیله ای معتبر جهت اعلان و اظهار قبول نمی باشد. ما در این کتاب با بررسی این پرسش که سکوت طرفین در هنگام انعقاد عقد تا چه میزان اثر حقوقی خویش را به جای می گذارد؛ به کنکاش و بررسی این موضوع می پردازیم و در ابتدا واژه‌ی سکوت را در اصطلاح و عرف جامعه مورد تبیین قرارداده و به شناخت انواع سکوت در عالم سکوت می پردازیم و بعد از شناخت این مبحث به بررسی شیوه‌های ابراز اراده برای انعقاد عقد پرداخته و آثار و موارد دلالت سکوت را نسبت به قرارداد و معاملین مورد بحث و تحلیل قرارداده و در نهایت در رابطه با اثر حقوقی سکوت به عنوان یکی از لوازم اعلام اراده در انعقاد عقد به بررسی در این باره خواهیم پرداخت.

همانطور که می‌دانیم برای انعقاد یک عقد نیاز به ایجاب و قبول طرفین می‌باشد و بعد از انعقاد عقد یکسری آثار بر طرفین یا متعاملین بار می‌شود. حال ما به دنبال بررسی آثار سکوت در انعقاد عقد از سوی یکی از متعاملین هستیم که در این رابطه طبق اصول حقوقی علی الاصول سکوت تاثیری بر روابط حقوقی اشخاص، تنظیم و انعقاد قراردادها ندارد و نمی‌تواند مبین و مبرز اراده‌ی شخص ساكت باشد. سکوت وضعیت شخصی است که اراده‌ی خویش را نفیاً و اثباتاً ابراز نمی‌کند و وجود احتمالات مختلف که در خصوص دلیل سکوت و موضع آن وجود دارد مانع از آن می‌شود که بتوان اراده‌ی ضمنی او را مبنای پذیرش عقد دانست. برخلاف آنچه بدلواً به نظر می‌رسد و با توجه به وجود کثرت مثال‌هایی که در خصوص نقش سکوت و تاثیر آن در زندگی روزمره افراد دارد سکوت در مواردی و به صورت استثنایی دلالت بر اراده‌ی ضمنی شخص ساكت دارد. این موارد استثنایی را اکثر فقهاء و حقوقدانان در مباحث اعلام اراده پذیرفته‌اند ولی موارد آن را محدود به موارد خاص و معین و منوط به تحقق شرایطی دانسته‌اند که ما با بررسی این شرایط خاص به بررسی موضوع پرداخته و این کتاب را تحت عنوان نقش سکوت در انعقاد عقد در حقوق ایران و فقه انتخاب نموده‌ام. ما در این کتاب به دنبال آن هستیم که نقش سکوت در انعقاد و تحقق عقد را مورد بررسی و تفسیر قرار دهیم و به این سوال پاسخ دهیم که آیا سکوت می‌تواند در ردیف اقسام اعلام اراده قرار گیرد و به واسطه سکوت اعلام اراده شخص در معاملات محقق شود یا خیر؟ سپس به تعریف سکوت و انواع سکوت پرداخته و رابطه‌ی مستقیم و غیر مستقیم سکوت را با اذن، اجازه، رضایت و اقرار مورد بررسی قراردهیم و اصول و قواعد حاکم بر سکوت و استثناء‌های آنرا با مدافعت در مواد قانون مدنی و قواعد فقهی مورد پژوهش و تحلیل قراردهیم.

فصل اول

کلیات پژوهش